

Contes – Ramon Vinyes

Els narrador dels contes de Ramon Vinyes recorda el de Salvador Espriu i, en menor mesura, el de Llorenç Villalonga: un punt de vista distant, sorneguer, conscient de l'artifici de l'estil, que ofereix un tractament grotesc de la hipocresia. En podríem dir un narrador antiromàntic: quirúrgic, altiu, desencisat, que tracta els personatges sense miraments, com si fossin titelles.

Aquest narrador exiliat es comporta com un observador que les veu a venir: no es sorprèn de res, i enregistra les desviacions morals amb la desafecció d'un espectador o d'un turista cultural. Un dels seus temes recurrents és la relació entre cultura i desig (entre sambes i bananes): les pulsions que la pàtina de l'educació i les convencions socials no aconsegueixen eliminar, i encara menys en la "Terra Calenta". Als personatges de Ramon Vinyes els mouen, de manera amb prou feines matisada per una repressió benigna, la carn i els diners. Ara bé: "El que es fa sense mala intenció i per seguir l'instint no té importància". En aquests contes l'existència és concebuda com un intercanvi d'interessos, com una mena de comerç al detall. Aquesta visió voluntàriament esquemàtica, vehiculada per un estil lent i humit, frondós -d'un barroquisme més tropical que peninsular- crea una tensió narrativa que, afegit als diàlegs riquíssims, a les comparacions xocants, a l'enamorament per la frase ben modelada, conforma el segell Vinyes.

L'orquestració del conte és recurrent: el narrador, desvagat per les Amèriques, topa amb algun personatge de nom alambinat i historial literari. El conte adquireix format de conversa. Sovint el personatge principal és un català desterrat, que topa amb una realitat que no li és hostil, però sí desconeguda i inevitable. Hipòtesi potser masa vienesa: l'excés dels tròpics com a contrapunt, elíptic i enyoradís, de la llar de l'autor. De fet, en una o dues línies de cada conte, el narrador es va concretant, en un estriptís estudiadíssim.

Els contes de Ramon Vinyes estan molt ben embolicats, amb una reeixida barreja de cultismes i dialectalismes. La sensació final és que ens trobem davant un autor que no mereix, ni de lluny, l'oblit en què ha caigut. Llegit amb la perspectiva dels anys, no hi ha dubte que el conte *Una Pasqua de Resurrecció en el tròpic* prefigura el "realisme màgic", i que *L'Albí* és una excel·lent actualització de la narrativa fantàstica del segle dinou. Potser Ramon Vinyes es va esforçar tant a inventar una nova subtileza, a trobar una veu inconfusible, que va pagar el preu de ser inclassificable, de navegar contra la marea. I, amb tot, la seva poètica es manté vigent: "Renego dels diaris i de la literatura fets perquè s'hi banyi l'analfabetisme, però renego també de l'asfalt líric fet per a xarolar cervells".